

ELS LÍPIDIS

Els lípids 3

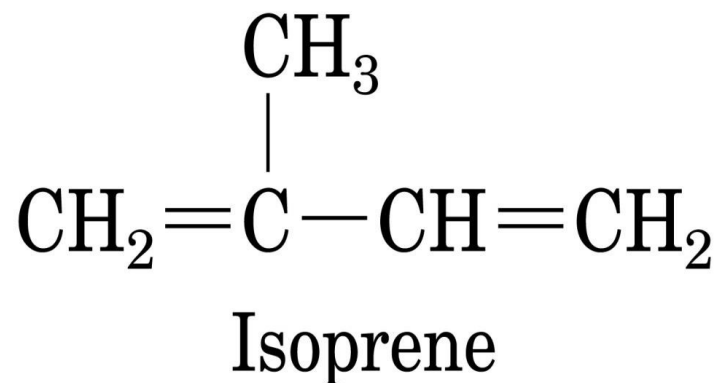
- Característiques i funcions.
- Els àcids grassos.
- Lípids saponificables.
- **Lípids insaponificables.**

Els lípids insaponificables.

- No tenen enllaços èster.
- No formen sabons.
- No hi ha àcids grassos en la seva composició.
- Hi ha tres tipus:
  - **Isoprenoides o terpens.**
  - **Esteroides.**
  - **Prostaglandines.**

Isoprenoides o terpens

Es formen per la unió de molècules d'**isoprè** (2-metil-1,3-butanodiè).

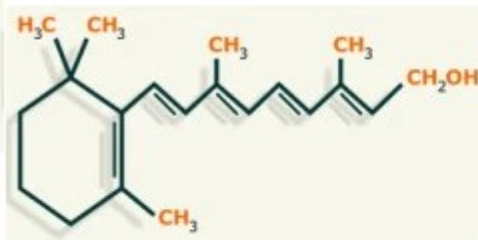

- El isoprè pot polimeritzar en cadenes lineals o cícliques.
- A causa de la seva naturalesa hidrocarbonada són substàncies netament hidrofòbiques i per tant insolubles en aigua.
- Són especialment abundants en els vegetals i la majoria són pigments, olis essencials i vitamines.

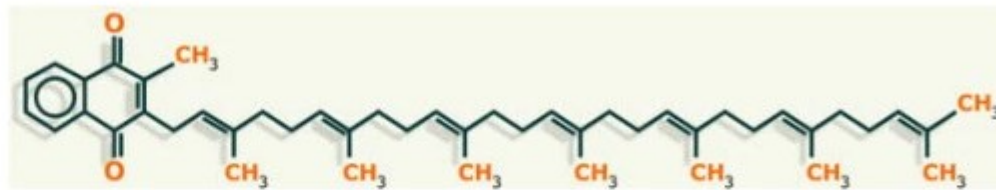
Els terpens tenen moltes funcions:

- **Essències vegetals:** com el mentol, el geraniol, el limonè, càmfora, eucaliptol, vainillina.
- **Vitamines:** com la vitamina A, vitamina E, vitamina K .
- **Pigments vegetals:** com els carotens i la xantofil·la.
- **Intermediaris en la síntesi de colesterol:** com l'escualè i el farnesol.
- **Aïllants:** com el cautxú i el làtex.

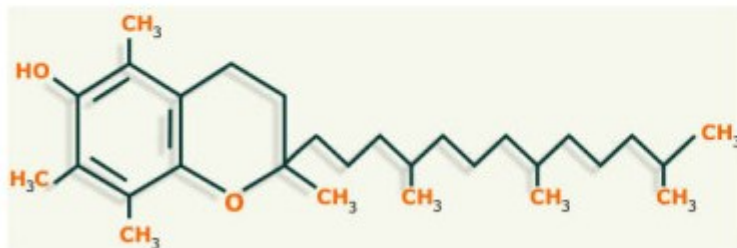
EXEMPLES DE TERPENS

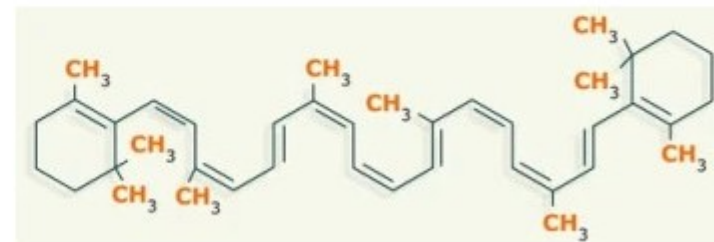
Vitamina A

Vitamina K

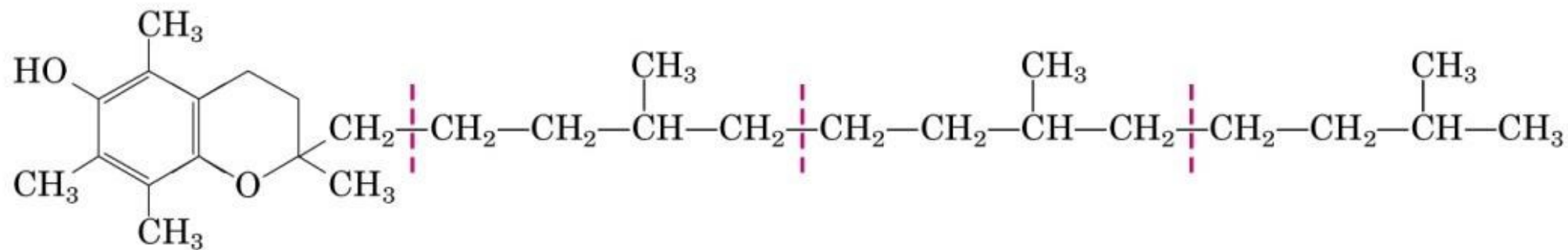
Vitamina E

β -Caroté

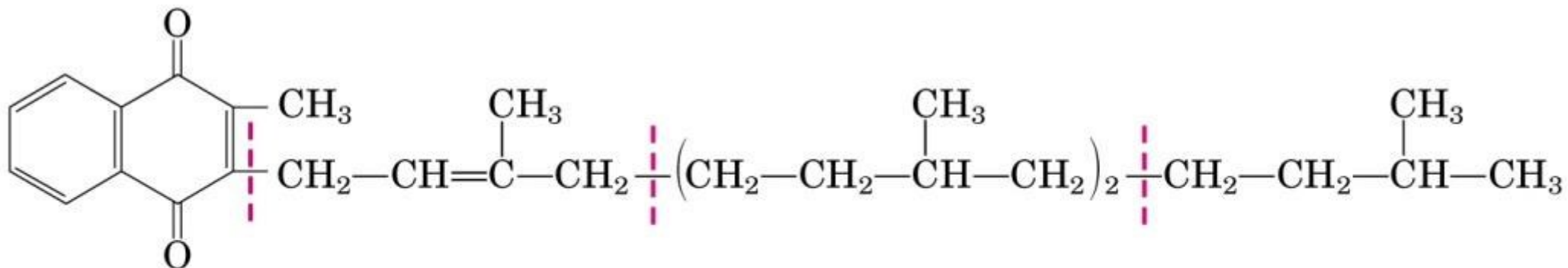
Classificació dels isoprenoides

nom	nombre d'isoprens	funció	exemple
monoterpens	2	Essències vegetals	mentol, limonè, geraniol
diterpens	4	Pigments i vitamines	fitol(clorofil·la), vitamines A, E, K.
triterpens	6	Intermediaris síntesi colesterol	esqualè
tetraterpens	8	Pigments fotosintètics.	carotens, xantofil·les
politerpens	milers	Aïllants	cautxú, làtex

(a)

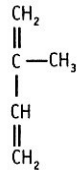
Vitamin E: an antioxidant

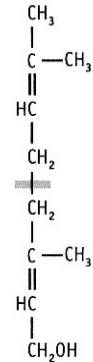
(b)

Vitamin K₁: a blood-clotting cofactor (phylloquinone)

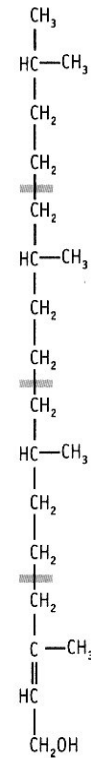
Isoprè

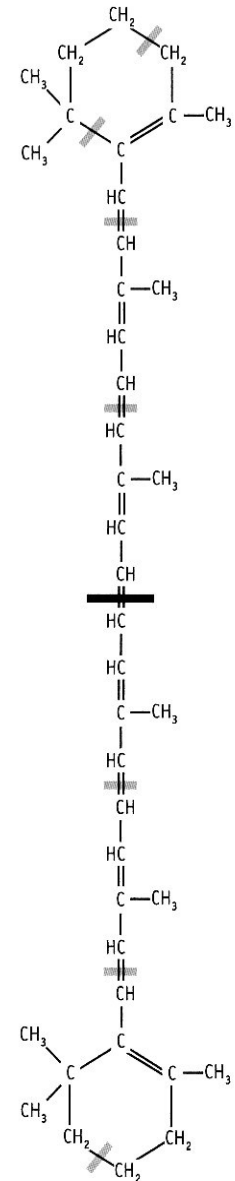
Geraniol

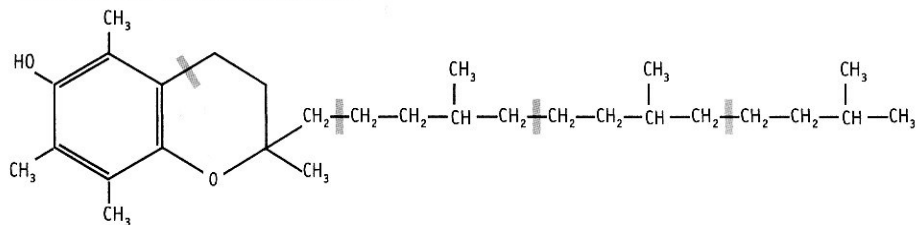
Fitol

β -carotè
(quan s'escindeix, en
forma oxidativa, pro-
dueix dues molècules
de vitamina A₁)

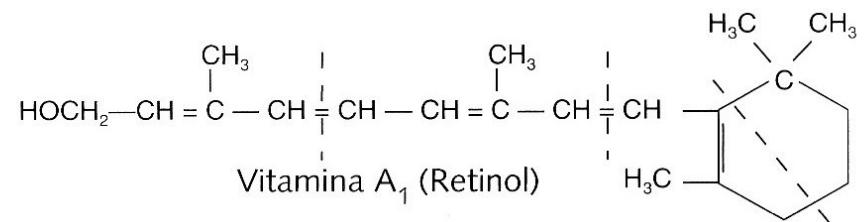
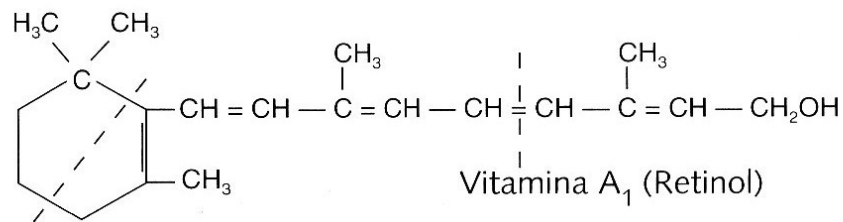
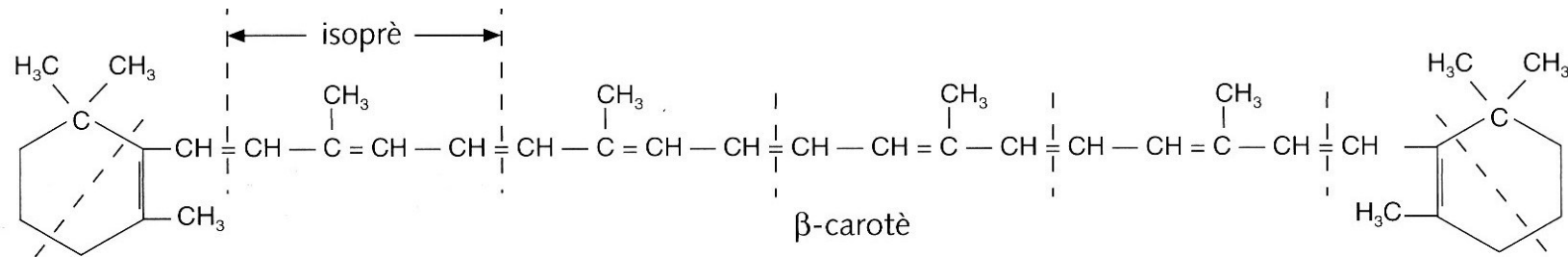
Vitamina E (α -tocoferol)

Indica els límits de les unitats d'isoprè

Indica l'escissió del β -carotè

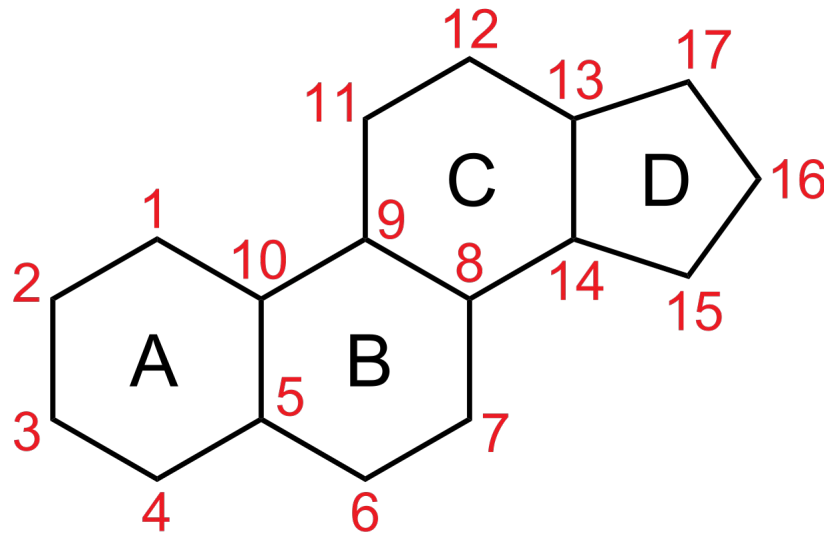

A partir d'una molècula de carotè, l'organisme pot obtenir dues molècules de vitamina A o retinol.

Esteroides

Deriven de l'**esterà** o **ciclopentaperhidrofenantrè** que està format per quatre anells fusionats, 3 amb sis àtoms i un amb cinc; posseeix en total 17 àtoms de carboni.

En els esteroides aquesta estructura bàsica es modifica per addició de diversos grups funcionals, com carbonils i hidroxils (hidròfils) o cadenes hidrocarbonades (hidròfobes).

Hi ha dos grups d'esteroides:

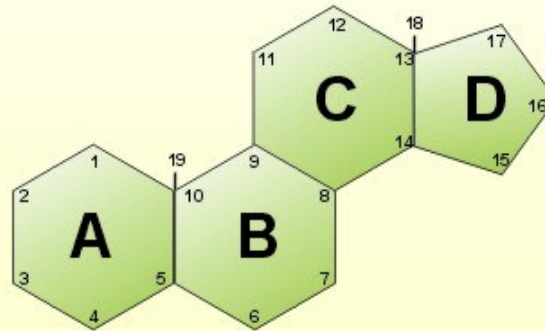
Els **esterols** (OH al C3)

- Colesterol
- Vitamina D
- Àcids biliars
- Estradiol

Les **hormones esteroïdals** (C=O al C3)

- Hormones suprarenals
- Hormones sexuals

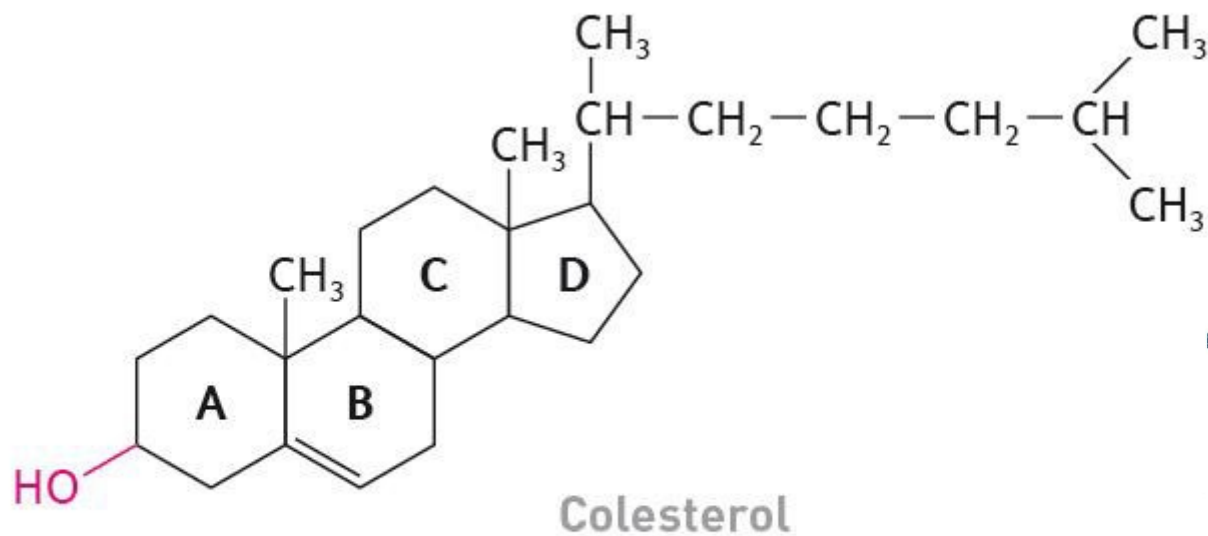
Núcleo de perhidro - ciclopentano - fenantreno

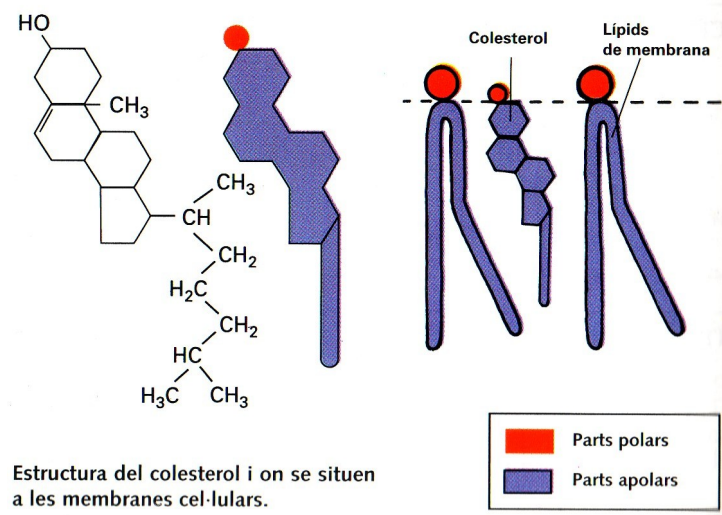
Per veure la imatge en moviment clica aquí.

El colesterol

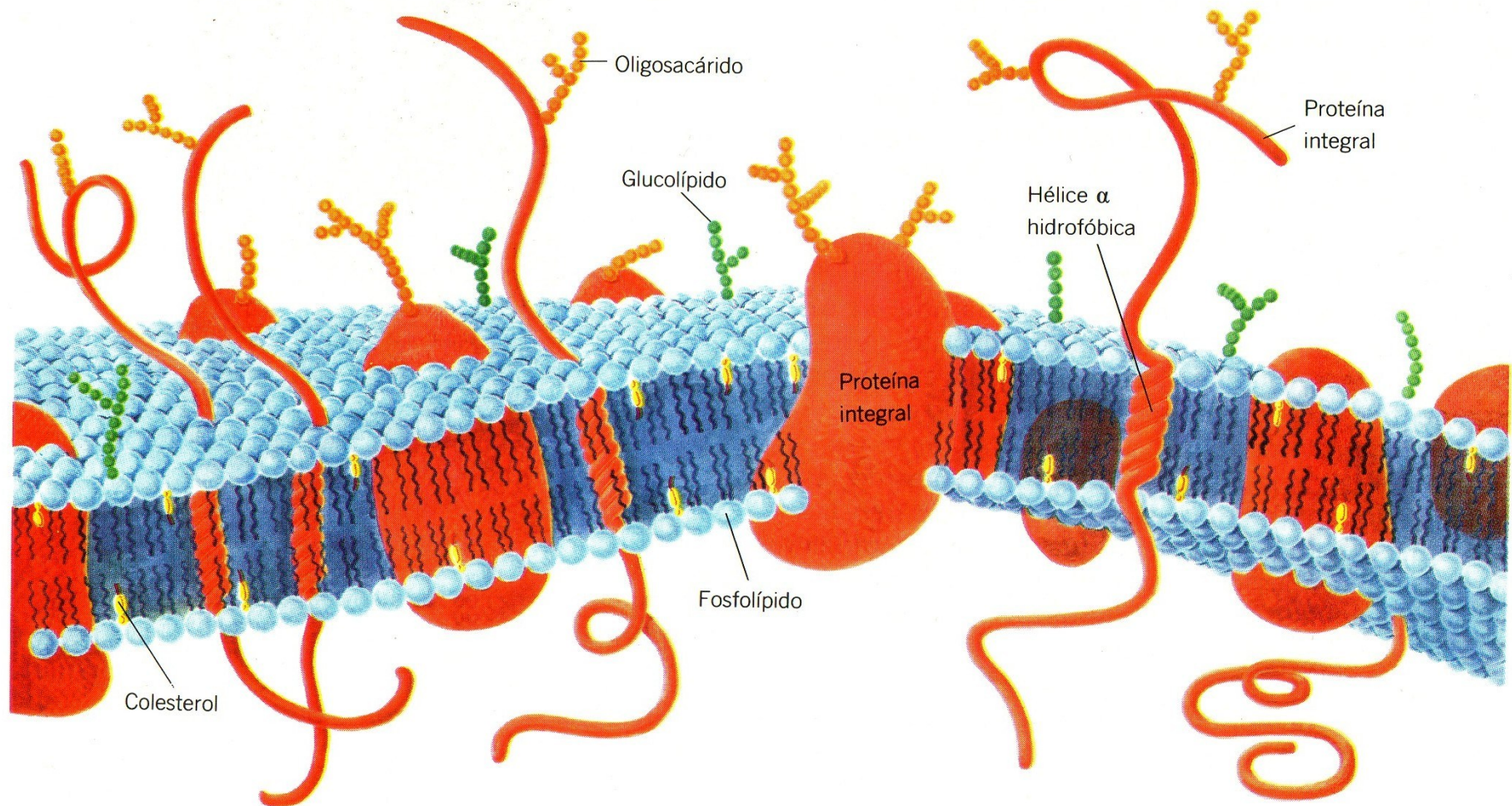
- És una molècula anfipàtica, amb una part polar (OH del C3) i una part no polar.
- Forma part de les membranes cel·lulars dels animals a les quals confereix estabilitat ja que se situa entre els fosfolípids i els fixa.
- Molt abundant en l'organisme.
- A partir d'ella es sintetitzen altres esteroides com hormones i els àcids biliars.

Bioquímica. Conceptos Esenciales
 Feduchi / Romero / Yáñez / Castiñeyra / García-Hoz.
 Editorial Médica Panamericana © 2015

Figura 11-21

Diagrama esquemático de una membrana plasmática. Las proteínas integrales (*naranja*) están incrustadas en una bicapa compuesta por fosfolípidos (*esferas azules con dos colas zigzagueantes*; por claridad se muestran en mucha mayor proporción de la que se encuentran en las membranas biológicas) y colesterol (*amarillo*). Los componentes glucídicos de las glucoproteínas (*cadena de perlas amarillas*) y glucolípidos (*cadena de perlas verdes*) aparecen solamente en la cara externa de la membrana.

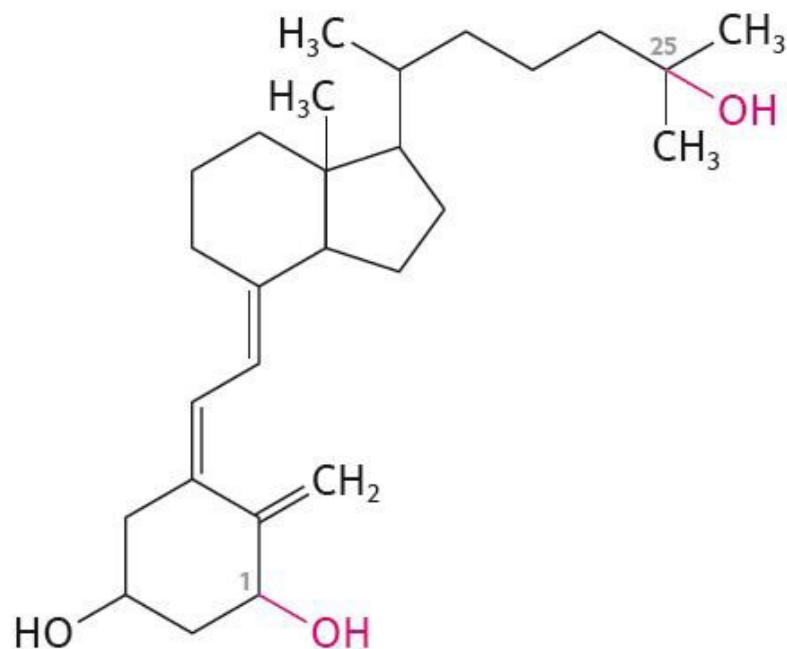
Grup de vitamines D

Regulen el metabolisme del calci i la seva absorció intestinal.

La seva síntesi és induïda a la pell pels rajos ultraviolats del Sol.

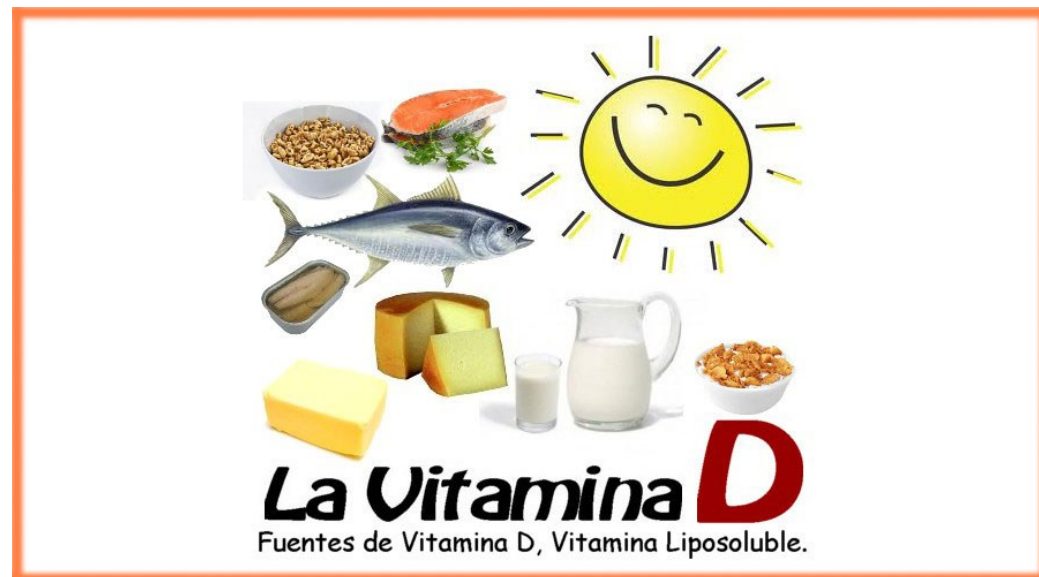
El rovell de l'ou, la tonyina, el fetge i els cereals són aliments rics en vitamina D.

La deficiència de vitamina D condueix a la formació defectuosa dels ossos característic del **raquitisme**.

1- α ,25-Dihidroxicolecalciferol

Bioquímica. Conceptos Esenciales
Feduchi / Romero / Yáñez / Castiñeyra / García-Hoz.
Editorial Médica Panamericana © 2015

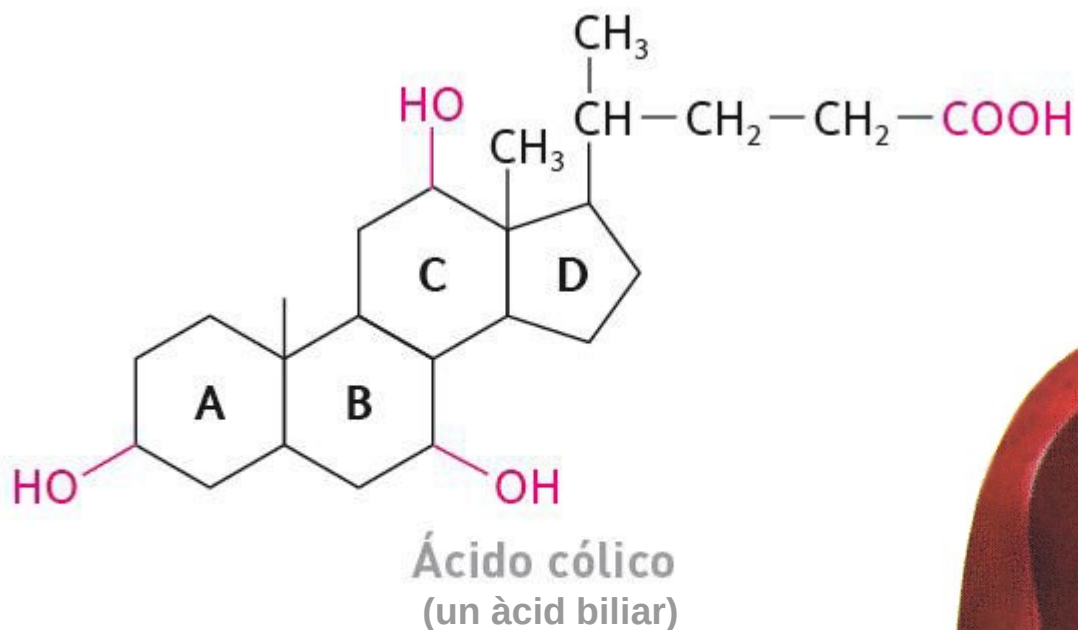

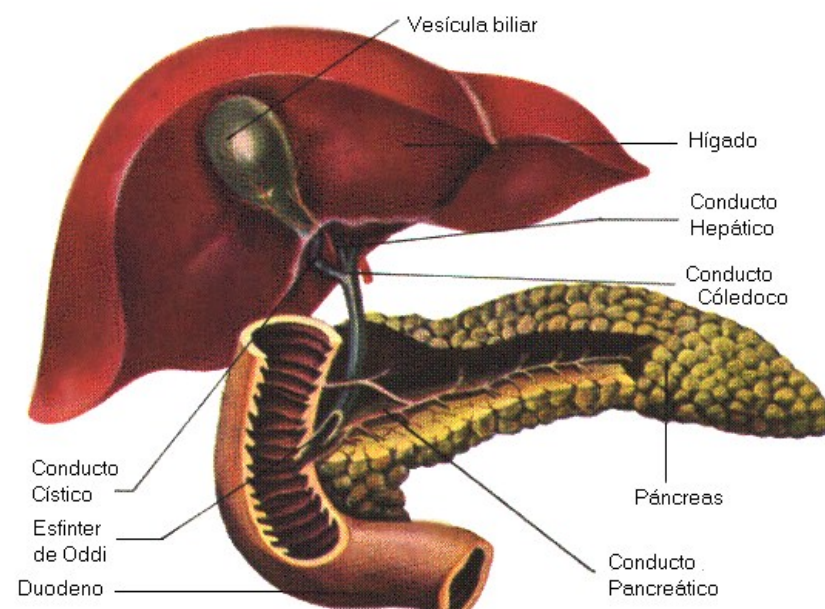
Els àcids biliars

Són produïdes al fetge a partir del colesterol, faciliten la digestió dels greixos, emulsionant-los i afavorint l'acció de les lipases intestinals per a la seva posterior absorció.

Són més solubles que el colesterol ja que te més grups OH.

Bioquímica. Conceptos Esenciales
Feduchi / Romero / Yáñez / Castiñeyra / García-Hoz.
Editorial Médica Panamericana © 2015

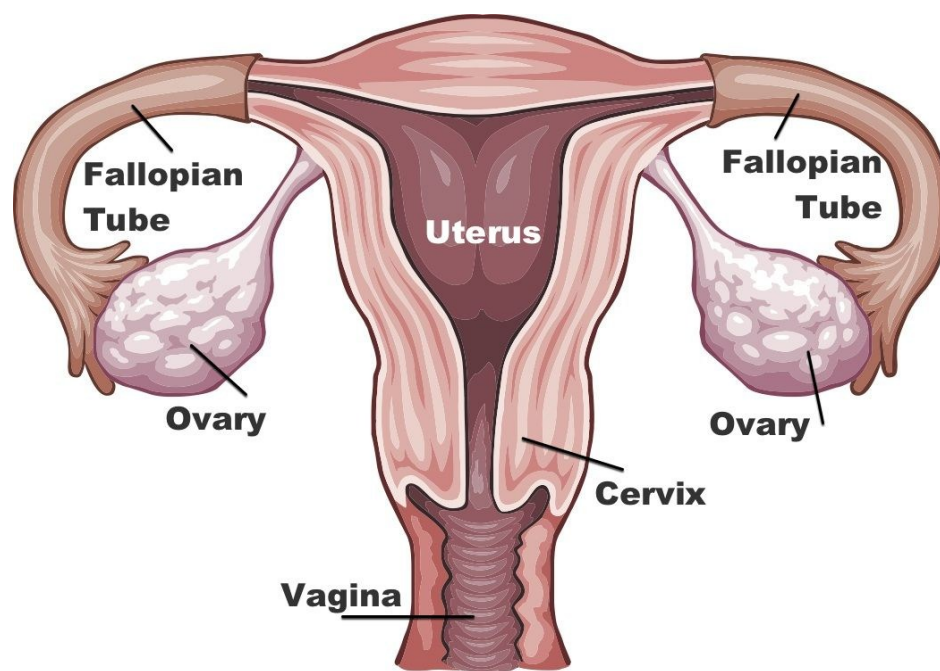

L'estradiol

Hormona sexual femenina del grup dels estrògens.

Es sintetitza als ovaris i s'encarrega de regular l'aparició dels caràcters sexuals secundaris femenins i de la regulació del cicle menstrual.

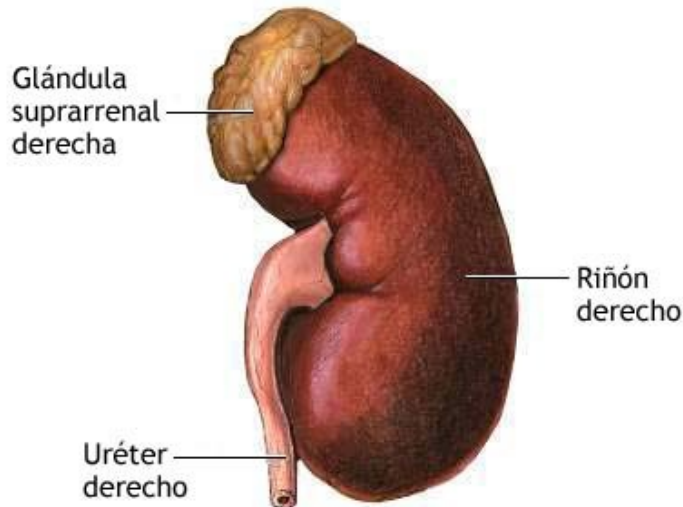

Hormones esteroidals

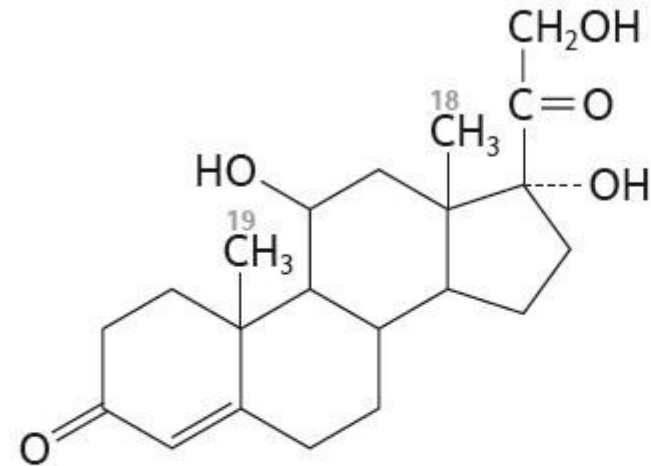
Hormones suprarenals

Es troben a l'escorça suprarenal

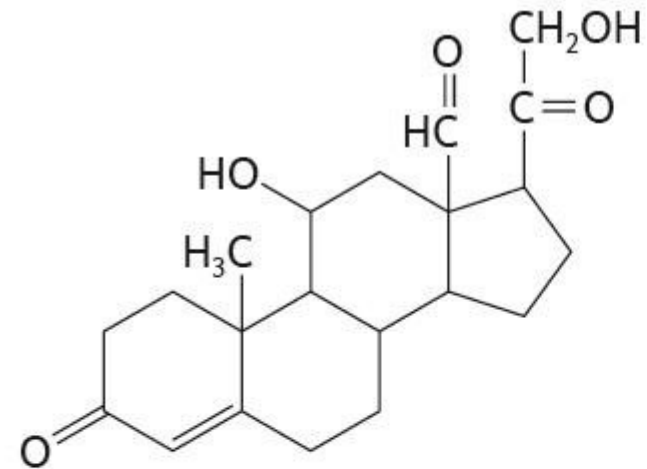
- **Aldosterona**: regula l'excreció de sal i aigua pels ronyons.
- **Cortisol**: participa en el metabolisme dels glúcids, proteïnes i lípids.

ADAM.

Cortisol (hidrocortisona)
(Glucocorticoide)

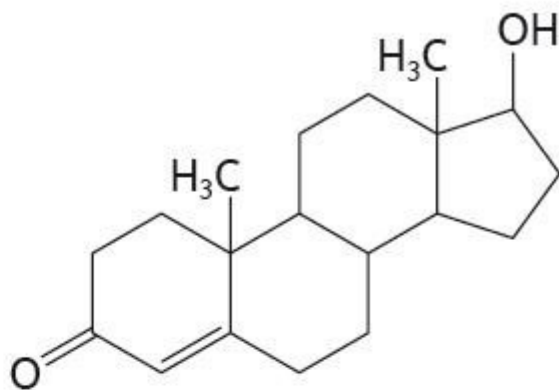
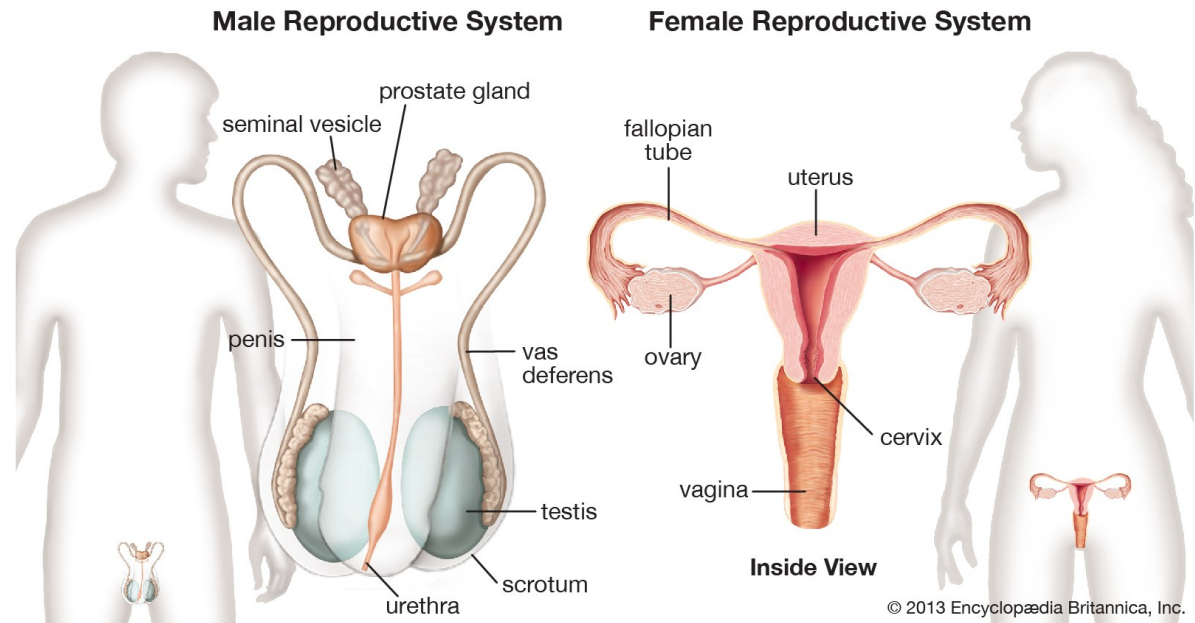
Aldosterona
(Mineralocorticoide)

Hormones esteroidals

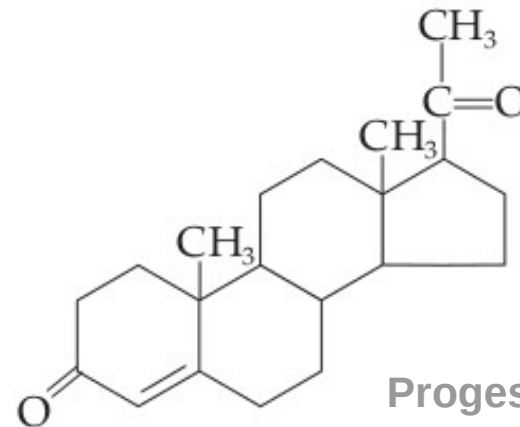
Hormones sexuals

Produïdes principalment per les gònades (testicles i ovaris).

- **Progesterona:** prepara els òrgans sexuals femenins per a la gestació.
- **Testosterona:** Principal hormona sexual masculina. Responsable dels caràcters sexuals masculins.

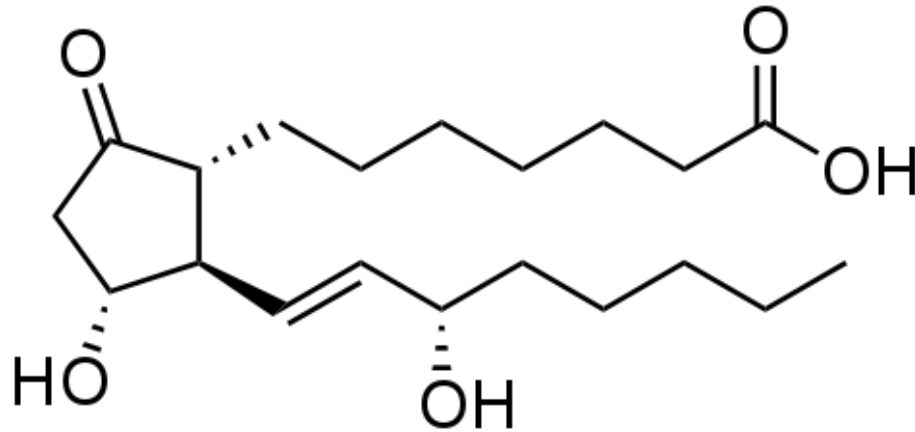
Testosterona
(Andrògeno)

Progesterona

Prostaglandines

Derivades de l'àcid araquidònic (un àcid gras de 20 àtoms de carboni), estan constituïdes per un anell ciclopentà i dues cadenes alifàtiques.

Les funcions són diverses, entre elles destaquen:

- La producció de substàncies que regulen la coagulació de la sang i tancament de les ferides.
- L'aparició de la febre com a defensa contra les infeccions.
- La reducció de la secreció de sucs gàstrics.